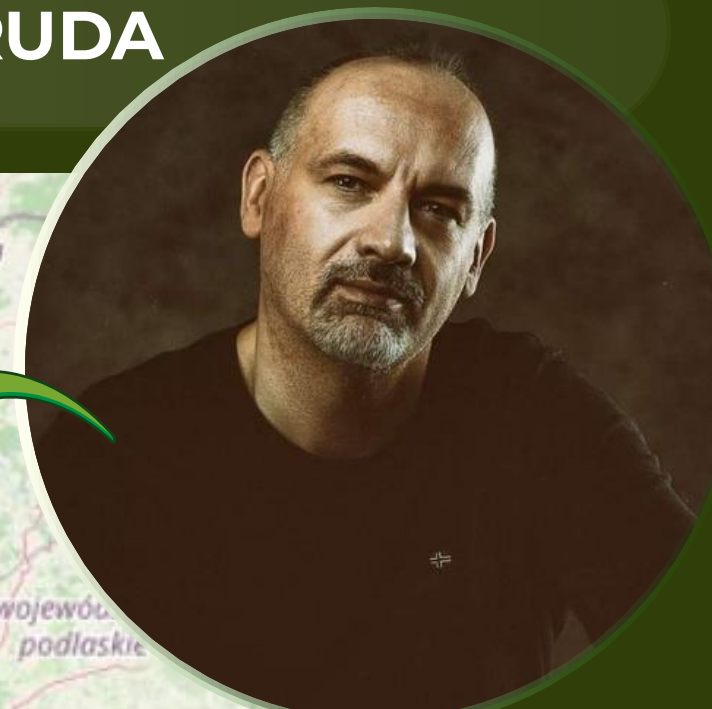

Przyroda bez granic.

Ochrona terenów pokopalnianych
poprzez edukację społeczną
i rewitalizację terenu.

o nas

Daniel Sobolewski
(Olsztyn-Jaroty)

Przyroda bez granic
(Budziska)

Przemysław Bartos
(Sosnowiec)

Logo projektu

Geneza i cele projektu

SLIDE 4

**OCHRONA PRZYRODY
I REWITALIZACJA
TERENU**

**EDUKACJA SPOŁECZNA
I ZAANGAŻOWANIE
INTERESARIUSZY**

**INNOWACYJNE
I KREATYWNE
ROZWIĄZANIA**

**OCHRONA PRZYRODY
I REWITALIZACJA
TERENU**

Tworzenie siedlisk (łąka bioróżnorodności, oczka wodne, żwirowiska);

Zwalczanie gatunków inwazyjnych;

Sukcesja ekologiczna terenów pokopalnianych;

Przestrzenie przyjazne owadom (pryzma kompostowa, mielerze, karpy korzeniowe, domek dla owadów);

Sadzenie drzew.

- ✓ Warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży oraz seniorów;
- ✓ Prelekcje w placówkach oświatowych;
- ✓ Eko-bajka dla najmłodszych „W poszukiwaniu nowego domu”
- ✓ Gra terenowa „Tropami natury”
- ✓ Współpraca z jednostkami merytorycznymi

**EDUKACJA SPOŁECZNA
I ZAANGAŻOWANIE
INTERESARIUSZY**

INNOWACYJNE I KREATYWNE ROZWIĄZANIA

- ✓ Platformy dla rybitw
- ✓ Songposty (monitoring)
- ✓ Interaktywne punkty edukacyjne (kody QR)
- ✓ Mielerze dla owadów
- ✓ Infografiki

Mapa projektu i kalendarium działań

14.02. - rozpoczęcie prac projektowych, wykopanie stawu

28.03. - sztabry, pryzma kompostowa, spotkania z Leśniczym Nędza i Ogrodem Botanicznym w Mikołowie, łąka bioróżnorodności

28.04. - mielerze, karpy korzeniowe, renowacja domku, songposty

30.04. - platformy dla rybitw, sadzenie drzew i krzewów

26.05. - żwirowiska, pryzma kompostowa

13.06. - inwentaryzacja, usuwanie gatunków inwazyjnych

05.07. - inwentaryzacja i gra terenowa

12.07. - monitoring i koszenie terenu

17.07. - gra terenowa

Sierpień – inwentaryzacja

Wrzesień – wykłady, warsztaty, domki dla owadów

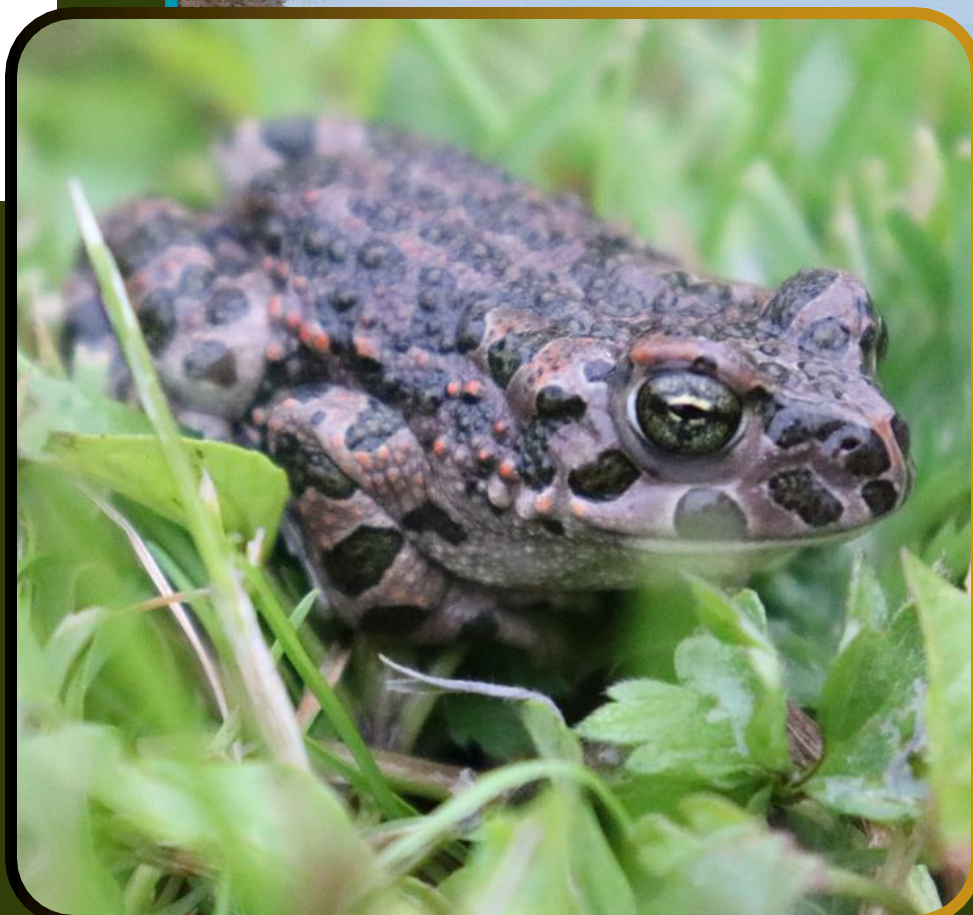

Heidelberg
Materials

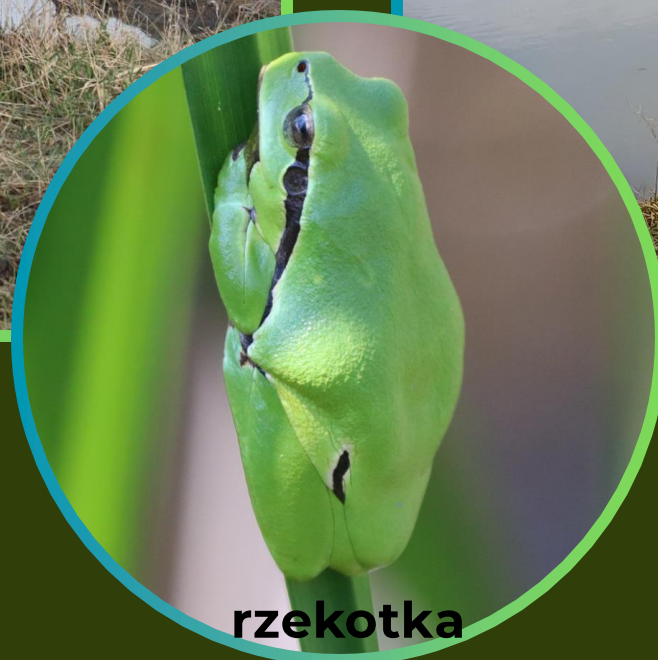
Podjęte działania w ramach projektu

Wykopanie 3 stawu i pogłębienie innych

ropucha zielona

rzekotka

ropucha szara

Stworzyliśmy sieć stawów
przystankowych dla płazów

Sztobrzeń - wykorzystanie wierzby

SLIDE 11

podróżniczek

srokosz

Stworzyliśmy miejsce pożytku dla
owadów, punkty obserwacyjne dla
ptaków i ustabilizowaliśmy skarpy

Sadzenie drzew i krzewów

Posadziliśmy 500 dębów, 25 głogów,
25 tarnin oraz 10 jarzębów, tworząc pas
izolacyjny oraz źródło pokarmu dla zwierząt

Żwirowiska z materiału KSM Ruda

SLIDE 13

sieweczka rzeczna

Stworzyliśmy miejsce dla
herpetofauny, źródło gastrolitów dla
ptaków i miejsce dla sieweczki

Pryzma kompostowa

zaskroniec

Stworzyliśmy schronienie dla
gadów i płazów oraz miejsce
obiegu materii

żaba zielona

Karpy korzeniowe

jaszczurka zwinka

Stworzyliśmy mikroschronienia dla
zagrożonych gatunków, zapewniliśmy
obieg materii i miejsca odpoczynku
dla ptaków

Luki skowronkowe

skowronek

Stworzyliśmy miejsce do odpoczynku
i lęgów dla skowronków

Domek dla owadów

SLIDE 17

Odnowiliśmy domek
dla zapylaczy

pszczoła murarka

Łąka bioróżnorodności

rusalka

przestrojnik trawnik

modraszek

Wysialiśmy nasiona roślin jako pokarm dla larw motyli, pożytek dla zapylaczy i źródło nasion dla ptaków ziarnojadów

Songposty i SPEL

(singular point elements in the landscape)

potrzeszcz

ortolan

Stworzyliśmy narzędzie do obserwacji
i monitoringu awifauny oraz wsparcie
dla ptaków śpiewających

Mielerze dla owadów

Stworzyliśmy miejsce
rozwoju chronionych
owadów
saproksylofagicznych

Platformy dla rybitw

Zamontowaliśmy na wodzie
4 platformy dla rybitw o wymiarach:
40 x 40 x 4 [cm].

młoda
rybitwa

Zwalczanie gatunków inwazyjnych

prowadziliśmy działania przeciwko rdestowcowi
ostrokończystemu

SLIDE 22

Zwiększanie świadomości ekologicznej

- Przeprowadziliśmy:**
- ✓ 14 zajęć w placówkach edukacyjnych
 - ✓ 3 gry terenowe

W warsztatach brały
udział dzieci
od 3 lat do 13 lat,
w tym
z orzeczeniem
o niepełnosprawności

W grach terenowych brały udział osoby w wieku od 29 do 75 lat.

Współpraca i konsultacje merytoryczne

Z kim współpracowaliśmy?

1. Kopalnia KSM Ruda

2. Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie

3. Nadleśnictwo Kuźnia Raciborska i Leśnictwo Nędza

4. Nadleśnictwo Katowice

5. Firma Taxus Arbor Sp. z o.o. sp. k.

6. OTOP i fundacja Łąki Kwietne

7. MKW Pracownia Rolno-Środowiskowa

8. WWF Polska

9. MZUK Sosnowiec

10. RDOŚ w Katowicach

11. Lepidopterra i Poznaj Motyle

12. Zdzicy zapylacze

13. Wydawnictwo: PWN, Sowa, Print24

14. Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej

15. Starostwo Powiatowe w Raciborzu

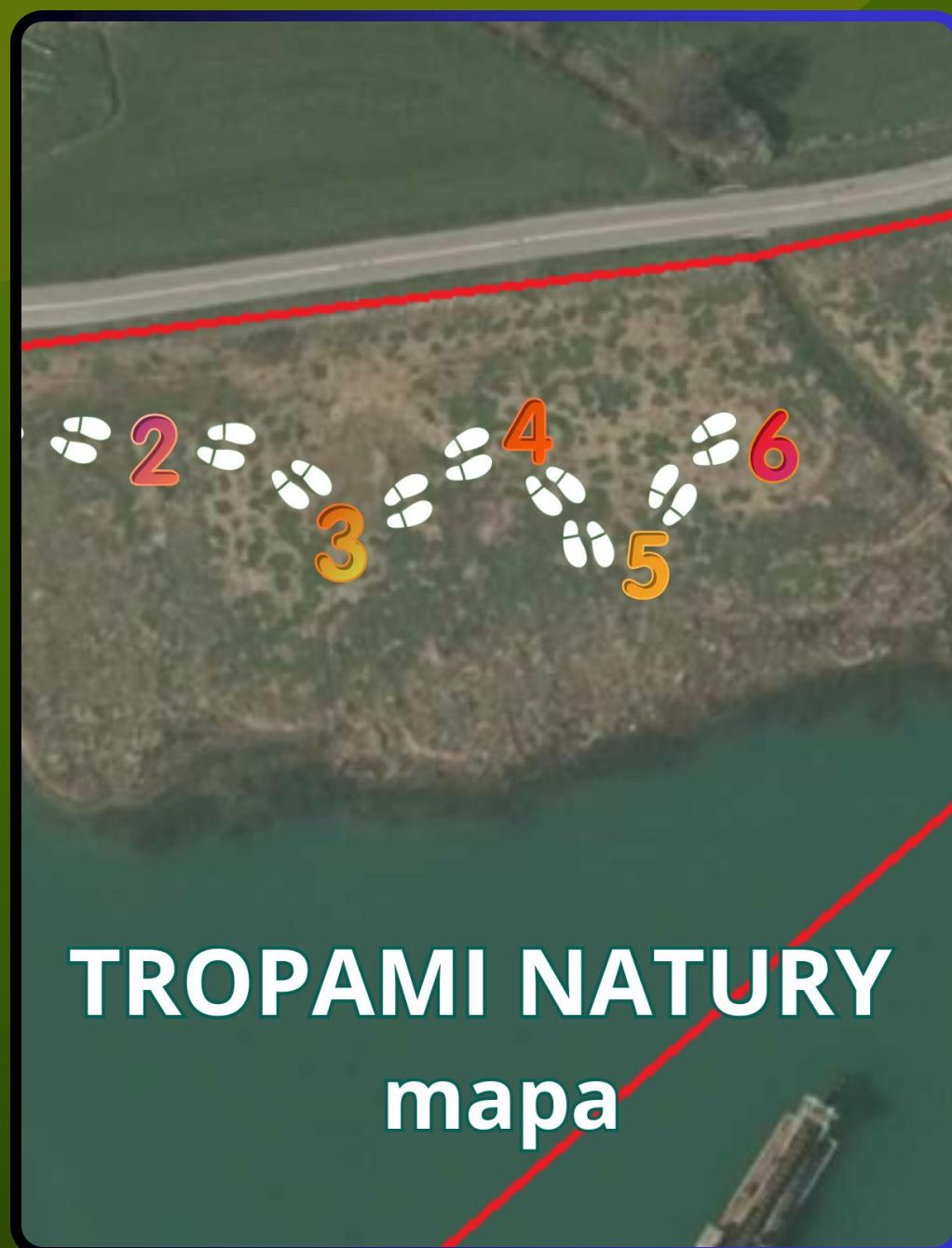

16. Przedszkole Miejskiej nr 92 w Katowicach
17. Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 w Sosnowcu
18. Przedszkole Miejskie nr 44 w Sosnowcu
19. Fundacja Kapitał Dobra
20. Kopalnia Kultury w Czeladzi
21. MOPS i Klub Transformacji Konstantynów w Sosnowcu
22. Przedszkole Miejskie nr 81 w Katowicach
23. Zespół Parków Krajobrazowych – oddział w Bedzinie
24. Aglomeracja Beskidzka

Innowacyjne podejście do edukacji

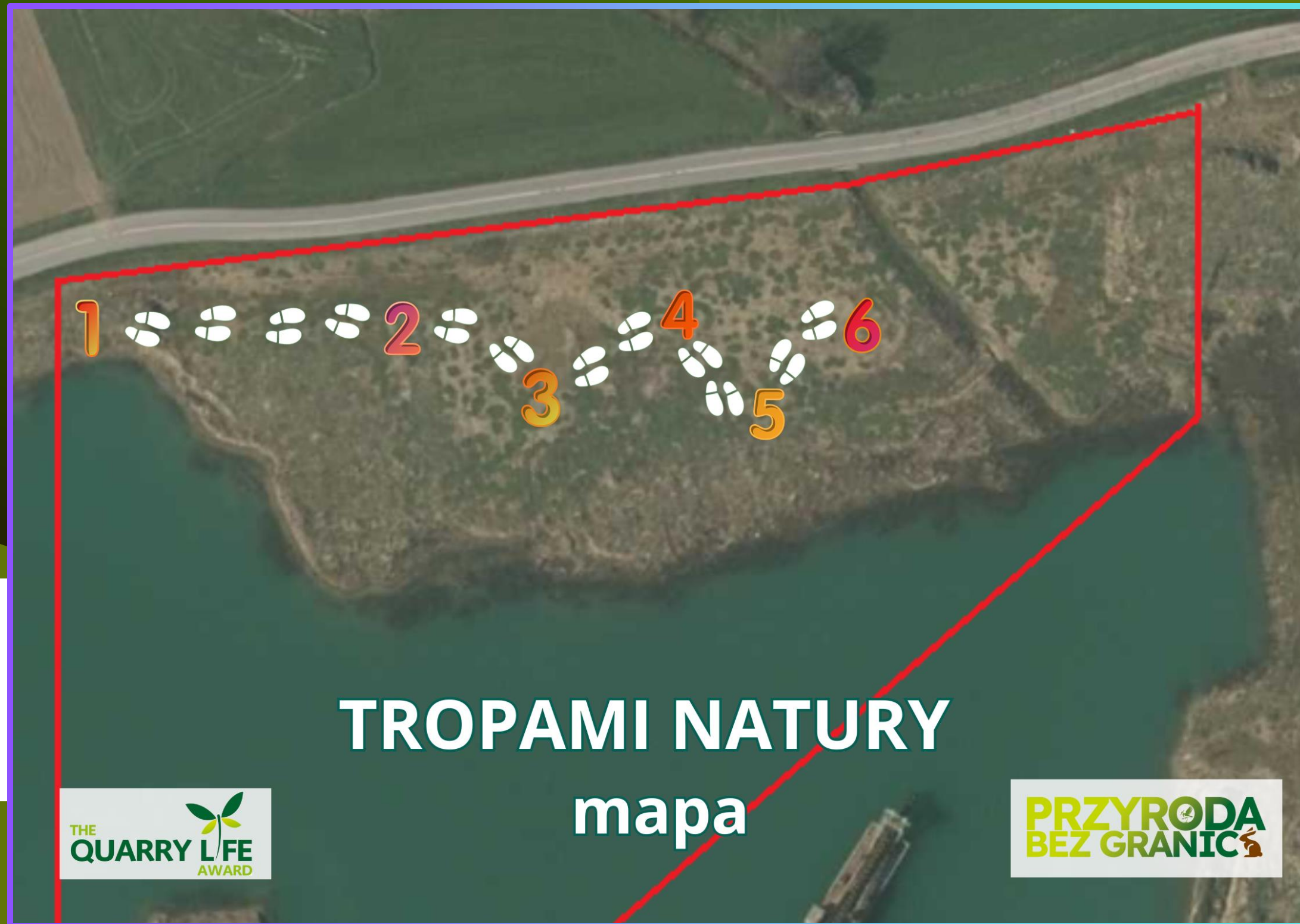
SLIDE 30

Gra terenowa

- ✓ instrukcja obsługi
- ✓ mapa stacji
- ✓ 6 stacji z zadaniami
(test wiedzy i zadania manualne)
- ✓ 17 kodów QR
- ✓ układanka

Nature Without Borders

PRZYRODA
BEZ GRANIC

THE
QUARRY LIFE
AWARD

Każda stacja to unikatowe podejście do działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego

Gatunek parasolowy

PRZYRODA
BEZ GRANIC

THE
QUARRY LIFE
AWARD

Songposty pełnią dodatkową funkcję tworząc ścieżkę edukacyjno-przyrodniczą

W poszukiwaniu nowego domu

In the Search of a New Home

*Daniel Sobolewski *Przemysław Bartos

Bajka ekologiczna

- ✓ bohaterami bajki są zwierzęta występujące na terenie KSM Ruda;
- ✓ koziołek sarny Maksiu, czajka Viki, rzekotka Monika i pszczołka Zuzia

„W poszukiwaniu nowego domu” to nie tylko ciepła, pełna emocji opowieść o przyjaźni, odwadze i nadziei. To także ekologiczna bajka z przesłaniem, stworzona przez przyjaciół, którzy połączyli swoje pasje, by pokazać najmłodszym, że troska o przyrodę zaczyna się od małych kroków – i wielkich serc.

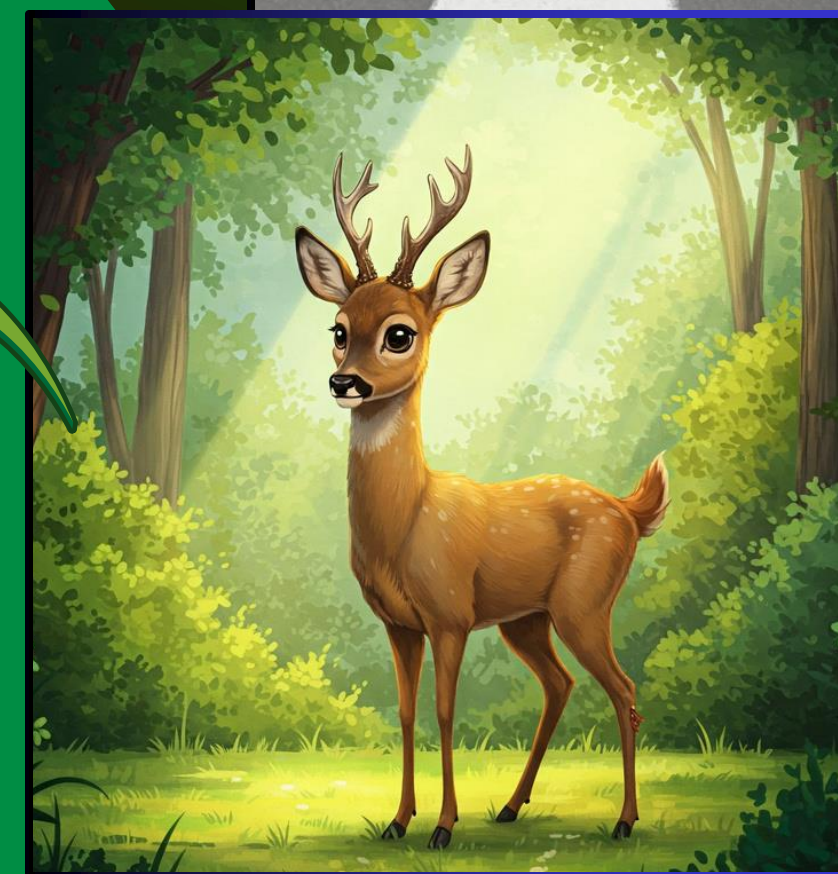

✓ poruszone są tematy zagrożeń dla zwierząt i antropopresji:

gatunki inwazyjne, zagrożenia ruchu drogowego, chemizacja rolnictwa, pożary i wypalanie łąk, antropopresja

Bajka ekologiczna: “W poszukiwaniu nowego domu”

- ✓ uczy empatii,
- ✓ uwrażliwia młodych czytelników na potrzeby przyrody,
- ✓ pozwala poznać gatunki zwierząt,
- ✓ buduje pozytywne relacje z naturą

Podsumowanie projektu **PRZYRODA BEZ GRANIC**

GATUNKI

SKALOWALNOŚĆ

PROJEKT W LICZBACH

Gatunki

dokonaliśmy szczegółowej inwentaryzacji flory i fauny na terenie projektu

SSAKI

6 gatunków
(w tym 2 nowe)

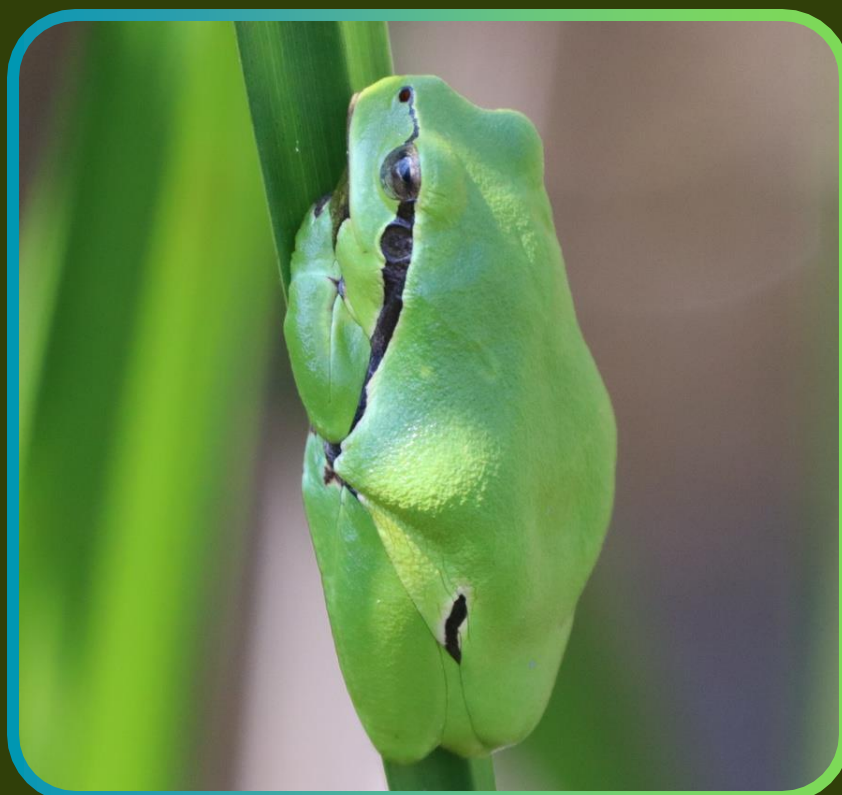
PTAKI

76 gatunków
(w tym 21 nowych)

GADY

2 gatunki
(w tym 1 nowy)»

PŁAZY

7 gatunków
(w tym 3 nowe)

OWADY I
PIERŚCIENICE
35 gatunków
(w tym 16 nowych)

ROŚLINY
136 gatunków
(w tym 49 nowych)

Skalowalność

SLIDE 40

Podejmowane przez nas działania czynią projekt wzorem dobrych praktyk, możliwych do wdrożenia przez inne podmioty zajmujące się rewitalizacją.

Nasze działania pokazują,
że kopalnie mogą być
przestrzenią dla: przemysłu,
natury i ludzi.

Możliwe jest realizowanie
zasady zrównoważonego
rozwoju z korzyścią dla
klimatu, bioróżnorodności
i społeczności

Projekt w liczbach

- ✓ 560 posadzonych drzew i krzewów
- ✓ 1228 uczestników zajęć teoretycznych i praktycznych
- ✓ 262 zinwentaryzowanych gatunków
- ✓ 68 wpisów projektowych

AMPHIBIANS LIVING IN OUR CONSTRUCTED PONDS

- ✓ 13 infografik edukacyjnych
- ✓ 10 zajęć edukacyjnych
- ✓ 10 wizyt terenowych
- ✓ 1 gra terenowa i 17 kodów QR
- ✓ 1 bajka dla dzieci

SLIDE 43

**W poszukiwaniu
nowego domu**

In the Search of a New Home

Jak zakończyła się nasza przygoda z projektem?

Gala międzynarodowa: Heidelberg, Niemcy

Gala ogólnopolska: Chorula, Polska

Co dalej z projektem PRZYRODA BEZ GRANIC?

Wizyty w 2026 r.

11 kwietnia

Wizyty w 2026 r.

25 kwietnia

7 gatunek SSAKA

Wizyty w 2026 r.

25 kwietnia

77 gatunek PTAKA

Wizyty w 2026 r.

SLIDE 51

4 czerwca

78 gatunek PTAKA

Dziękujemy za uwagę!

Nature Without Borders

